

สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

14 หน่วยการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2

รัฐธรรมนูญกับการปกครอง

2

รัฐธรรมนูญกับการปกครอง

ตัวชี้วัด

?

ถ้าพูดถึงรัฐธรรมนูญ นักเรียนจะนึกถึงสิ่งใดบ้าง

ตอบ

เมื่อเราพูดถึงรัฐธรรมนูญจะมีสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น

- กฎหมายสูงสุดของประเทศ
- อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย
- พานรัฐธรรมนูญ
- คณะราษฎร
- พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
- การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ความเป็นมาของรัฐธรรมนูญฯ

2559

7 ส.ค. 2559

6 เม.ย. 2560

กรธ. ทำการร่างรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย

กรธ. มีหน้าที่ร่างรัฐธรรมนูญ
ให้เสร็จภายใน 180 วัน
มีเนื้อหา 16 หมวด

คณะกรรมการการเลือกตั้ง
จัดการลงประชามติ

ผ่านการเห็นชอบจากผล
การออกเสียงของประชาชน

พระราชพิธีประกาศใช้รัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ความสำคัญของรัฐธรรมนูญ

เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

หลักการของรัฐธรรมนูญ

ประเทศไทยเป็น
รัฐเดี่ยว อำนาจอธิ
ปไตยรวมไว้ที่ส่วนกลาง
แห่งเดียว

ประเทศไทย
ปกครองระบอบ
ประชาธิปไตยอันมี
พระมหากษัตริย์
ทรงเป็นประมุข

อำนาจอธิปไตย
เป็นของคนไทย

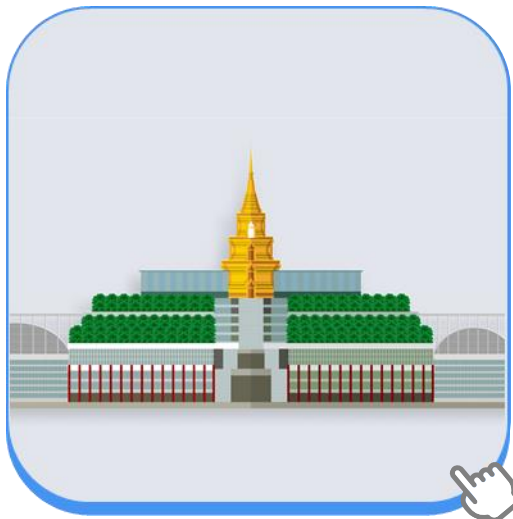
ได้รับความคุ้มครอง
สิทธิ เสรีภาพ ความ
เสมอภาค ตามหลัก
สิทธิมนุษยชน

รัฐธรรมนูญเป็น
กฎหมายสูงสุดของ
ประเทศไทย

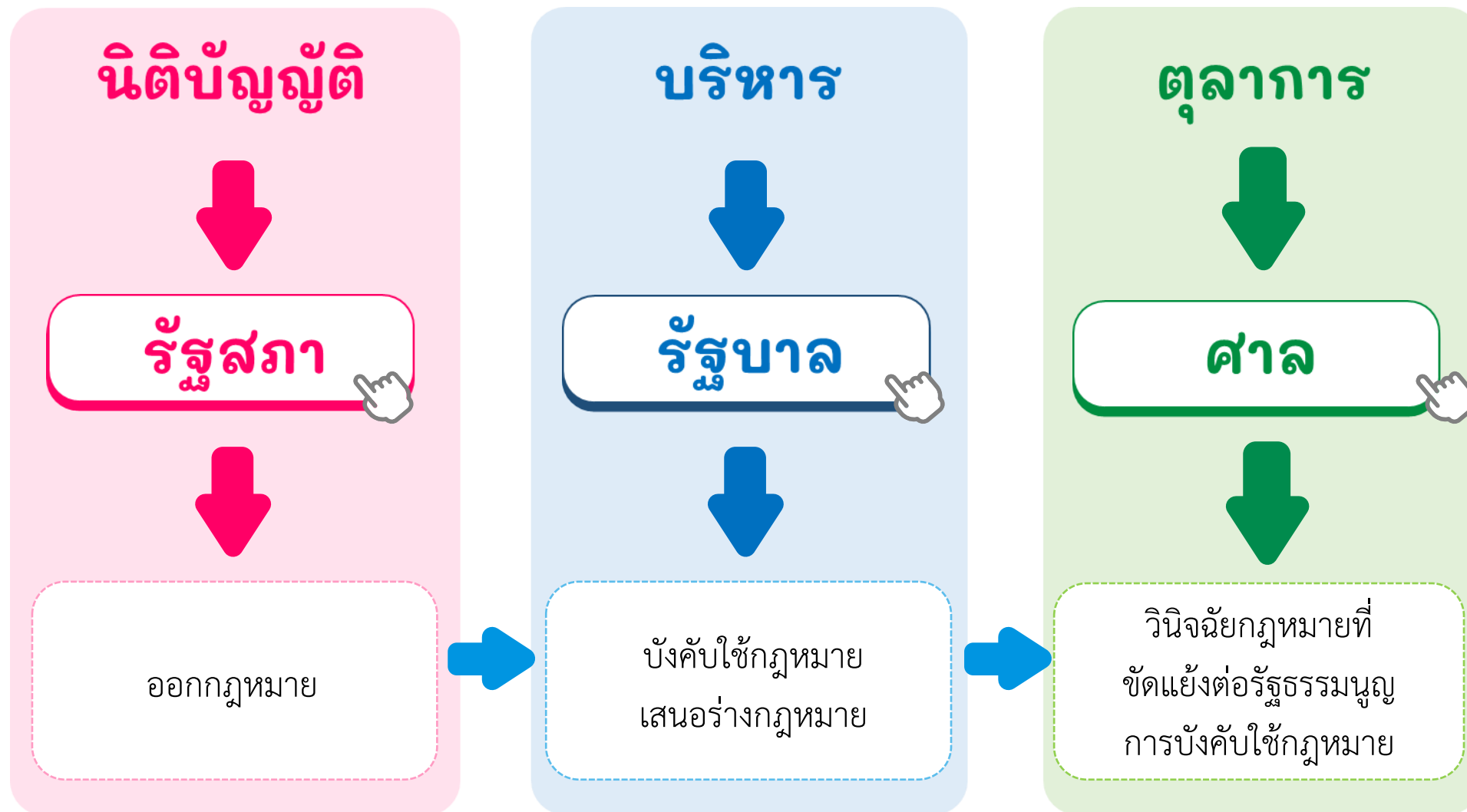
โครงสร้างและสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญ

โครงสร้างและสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญ

อำนาจอธิปไตย

การวางดุลอำนาจอธิปไตย

ฝ่ายนิติบัญญัติ

ฝ่ายบริหาร

ฝ่ายตุลาการ

?

เพราะเหตุใดฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร
จึงเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐมนตรี

ตอบ

เพราะมีการกระทำที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเห็นว่าการดำเนินการหรือ
การบริหารงานของรัฐมนตรีไม่เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล หรือมีการทุจริตเกิดขึ้น
ภายใต้การบริหารงานที่อยู่ในความรับผิดชอบของรัฐมนตรีนั้น หรือผลงานไม่เป็นไป
ตามที่เป้าหมายที่วางไว้

พิจารณาข้อความต่อไปนี้ว่าถูกต้องหรือไม่

คณะรัฐมนตรีจะต้องแถลงนโยบายต่อรัฐสภาหรือไม่ก็ได้

รัฐธรรมนูญกำหนดให้มีการใช้อำนาจอธิปไตยผ่านทางศาล

ประเทศไทยยืนยันความเป็นเอกราชโดยระบุไว้ในรัฐธรรมนูญ

จุดประสงค์การถ่วงดุลอำนาจอธิปไตย เพื่อให้มีอำนาจใดอำนาจหนึ่งมีอำนาจสูงสุด

พ.ศ. 2475 เปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

แนวทางการปฏิบัติตนตามบทบัญญัติใน รัฐธรรมนูญเกี่ยวกับ สิทธิ เสรีภาพ หน้าที่

เคารพสิทธิเสรีภาพซึ่งกันและกัน

ใช้สิทธิของตนเอง แนะนำผู้อื่นให้ใช้สิทธิของตน

ให้ความรู้เรื่องสิทธิมนุษยชนแก่ผู้อื่น

ร่วมมือคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

ทำหน้าที่ตามบทบาทที่ตนสามารถทำได้

สนับสนุนองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ

ถ้านักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญจะส่งผลดีอย่างไร

ตอบ

การมีความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญจะส่งผลดี เช่น

- เข้าใจเกี่ยวกับการใช้อำนาจอธิปไตยของปวงชนชาวไทย
- เห็นความสำคัญของรัฐธรรมนูญที่มีผลต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทย
- เพื่อปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่สมาชิกที่ดีของสังคมได้ถูกต้อง

ความสำคัญ

- ยืนยันความเป็นเอกราช
- ปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- ให้ความเสมอภาค สิทธิ เสรีภาพ

หลักการ

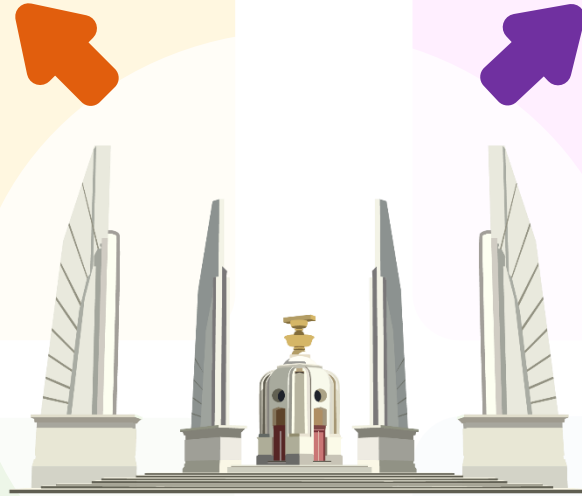
- ประเทศไทยเป็นรัฐเดี่ยว
- อำนาจอธิปไตยเป็นของคนไทย
- รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุด

เจตนารมณ์

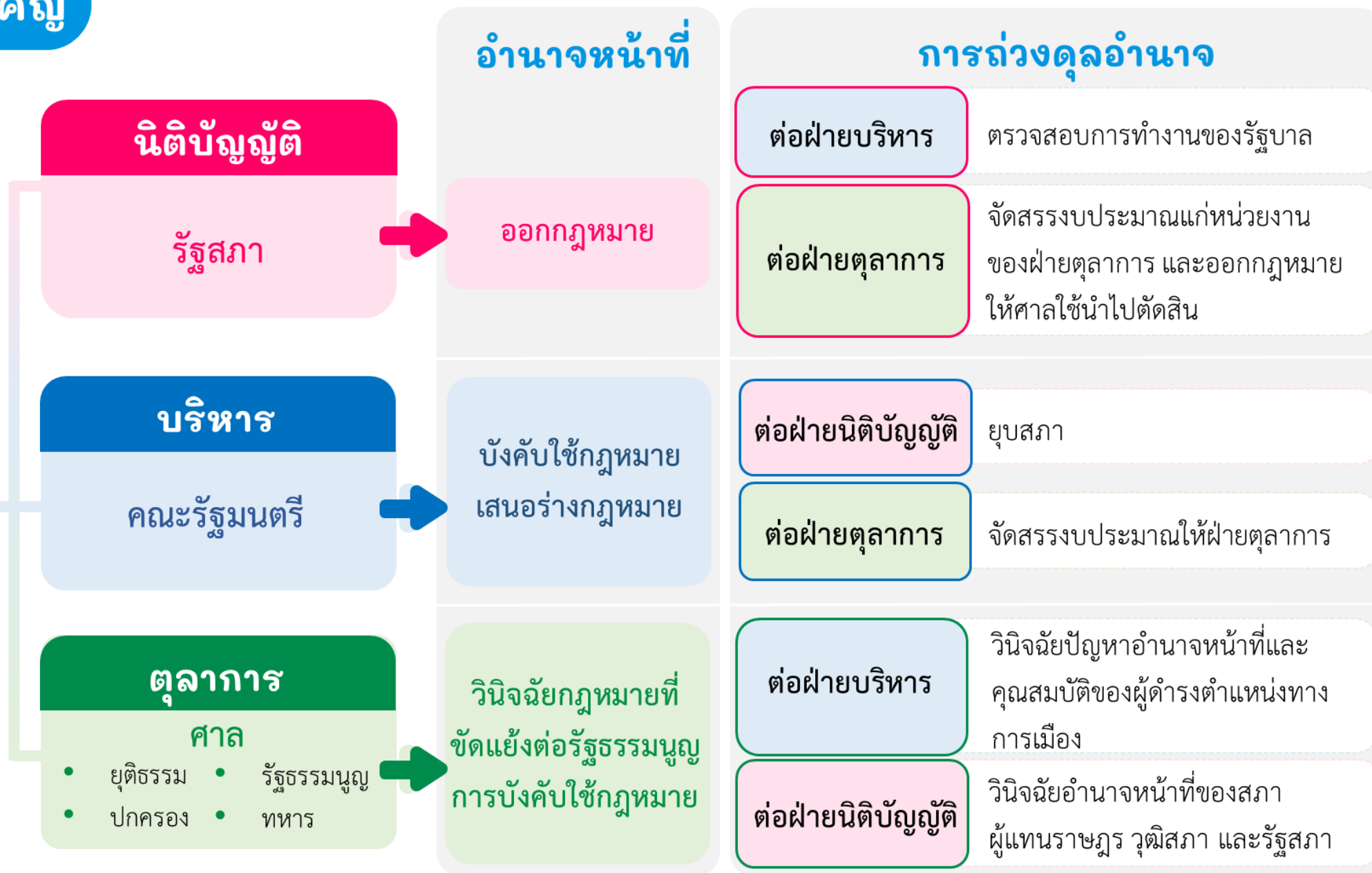
- จัดหน้าที่องค์กรต่าง ๆ และกำหนดหน้าที่ของรัฐและประชาชนที่มีต่อกัน
- ค้ำครองสิทธิ เสรีภาพของคนไทย
- ตรวจสอบอำนาจรัฐ ป้องกันการทุจริต
- ป้องกันวิกฤติการณ์ ลดความขัดแย้งของประเทศ

โครงสร้างและสาระสำคัญ

- บัญญัติเกี่ยวกับโครงสร้างของรัฐและการปกครองเพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพคนไทย

อำนาจ อธิปไตย

สรุปสาระสำคัญ

แนวทางการปฏิบัติตนตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับ สิทธิ เสรีภาพ หน้าที

ใช้สิทธิของตนเอง แนะนำผู้อื่นให้ใช้สิทธิของตน

ร่วมมือคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

สนับสนุนองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ

ให้ความรู้เรื่องสิทธิมนุษยชนแก่ผู้อื่น

เคารพสิทธิเสรีภาพซึ่งกันและกัน

ทำหน้าที่ตามบทบาทที่ตนสามารถทำได้

คำถามตรวจสอบความเข้าใจ

เรื่อง

รัฐธรรมนูญกับการปกครอง

ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. ประชาชนชาวไทยมีส่วนร่วมในการร่างรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2560 ก่อนประกาศใช้อย่างไรบ้าง

1. ส่งตัวแทนประชาชนไปร่วมร่างรัฐธรรมนูญ
2. ออกเสียงประชามติให้ความเห็นชอบรับร่างรัฐธรรมนูญ
3. ประชาชนไม่มีส่วนร่วม เป็นหน้าที่ของสภาร่างรัฐธรรมนูญ
4. เสนอร่างรัฐธรรมนูญผ่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้ไปอภิปรายในสภา

2. ข้อใดเป็นคำกล่าวที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองของไทย

1. ประเทศไทยเป็นรัฐเดี่ยวและมีทั้งรัฐบาลกลาง และรัฐบาลท้องถิ่น
2. ประเทศไทยเป็นรัฐเดี่ยวเพราะมีรัฐบาลปกครองเพียงรัฐบาลเดียวเท่านั้น
3. ประเทศไทยเป็นรัฐเดี่ยวแต่ก็มีการกระจายอำนาจการปกครองไปยังท้องถิ่น
4. ประเทศไทยเป็นรัฐเดี่ยวที่แบ่งการปกครองออกเป็นส่วนกลาง ภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น

3. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้อง

1. รัฐสภามีอำนาจในทางตราพระราชบัญญัติ
2. คณะรัฐมนตรี ประกอบด้วย รัฐบาลและวุฒิสภา
3. รัฐสภา ประกอบด้วย วุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎร
4. คณะรัฐมนตรีมีหน้าที่ในการบริหารราชการให้เป็นไปตามนโยบายที่กำหนดไว้

4. การที่สถาบันการศึกษาในประเทศไทยเปิดโอกาสให้บุคคลสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับต่าง ๆ เป็นการปฏิบัติที่สอดคล้องกับหลักการในรัฐธรรมนูญ ยกเว้น ข้อใด

1. หลักสิทธิ

2. หลักเสรีภาพ

3. หลักนิติธรรม

4. หลักความเสมอภาค

5. ข้อใดไม่ถูกต้องเมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน

1. สภาผู้แทนราษฎรแสดงความคิดเห็นในที่ประชุม
2. รัฐมนตรีแจ้งประธานรัฐสภาขอเปิดอภิปรายทั่วไป
3. วุฒิสภาลงมติในปัญหาการบริหารราชการแผ่นดิน
4. คณะรัฐมนตรีและรัฐสภาร่วมกันหาข้อสรุปของปัญหาที่เกิดขึ้น

6. กรณีใดต่อไปนี้ ที่ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจหน้าที่ในการวินิจฉัย

1. เด็กชายอายุ 12 ปี ก่อเหตุขโมยของในห้างสรรพสินค้า
2. แรงงานต่างด้าวถูกนายจ้างทำร้ายร่างกายบาดเจ็บสาหัส
3. ผู้ประกอบการรายใหญ่ผิดสัญญาการชำระหนี้แก่ธนาคาร
4. หัวหน้านักการเมืองพรรคหนึ่ง มีการกระทำที่ฝ่าฝืนนโยบายหรือข้อบังคับพรรคการเมือง

7. เธอเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐแห่งหนึ่ง จะฟ้องเพื่อเพิกถอนคำสั่งพักการเรียน เนื่องจากถูกกล่าวหาว่าทุจริตในห้องสอบ เธอต้องดำเนินการฟ้องที่ศาลใด

1. ศาลปกครอง

2. ศาลคดีเด็กและเยาวชน

3. ศาลเยาวชนและครอบครัว

4. ศาลชั้นต้นกรุงเทพมหานคร

8. ข้อใดเป็นการถ่วงดุลอำนาจจากฝ่ายนิติบัญญัติต่อฝ่ายบริหาร

1. ยุบสภาเพื่อให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
2. วินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะรัฐมนตรี
3. ถอดถอนผู้พิพากษาหรือตุลาการออกจากตำแหน่งตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ
4. ตั้งกระทู้ถามฝ่ายบริหารหรือขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรี

9. การยุบสภาเป็นพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ที่จะมีพระราชกฤษฎีกายุบสภาตามคำแนะนำของใคร

1. ศาลฎีกา
2. คณะรัฐมนตรี
3. นายกรัฐมนตรี
4. ศาลรัฐธรรมนูญ

10. เป้าหมายหลักของการถ่วงดุลอำนาจของทั้ง 3 ฝ่ายคืออะไร

1. ควบคุมและตรวจสอบการใช้อำนาจอย่างมีประสิทธิภาพ
2. อำนาจหน้าที่ในการบริหารประเทศของแต่ละฝ่ายมีความชัดเจนขึ้น
3. ช่วยการปฏิบัติตามนโยบายการบริหารประเทศมีประสิทธิภาพมากขึ้น
4. สอดคล้องกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยตามแบบอย่างสากลนิยม

